

en på facta och calcul grundad erfarenhet i skogs-hushållningen." Uppgiften att Prof. Böcker skulle hafwa öfversatt ur Statsrådet Cottas arbeten Anweisung zum Waldbau och Verbindung des Waldbaus mit dem Feldbau, har Hof-jägmästaren ej gittat styrka, med några bevis, icke ens med sannolika anledningar (s. 157, 158). "Tit. Ström talar såsom kunnare om begge skrifterna, utbreder sig i loford öfver deras värde för Tyssland," samt föreslår "deras rena öfversättning" då man hade "ett sammanhängande arbete," som icke wöre fylldt med motsägelser och omsägningar." Detta ombudne vittnar att Tit. Ström icke kändt begge skrifterna, annorlunda än genom Prof. B:s citationer. Den bok som Hr S. kallar Verbindung des Waldbaus mit dem Feldbau, har han icke en gång kändt till titeln, den han oriktigt upptager. Denna bok är ett periodiskt arbete, och kan ombildigen sägas vara "sammanhängande," ej heller "fri från motsägelser och omsägningar." Iwertom utgör den ett ordentligt repertorium af fridskrifter utaf olika författare (s. 159, 160).

Ytterligare bevis på Hr Ströms okunnighet om de skrifter, ur hvilka han "öfversattningar" anföres s. 196, hvarigenom styrkes att han icke en gång har sig samtlingens hufvud innehåll bekant. — Hr Ström har omnämnt att Hr Böcker skulle ömtala "Käda hos Isstråd," "hvarull dock i dennes afhandling ej finnes minsta spår" (s. 200). — Skälunda fortfar Hr Carling att ådagalägga, dels Hr Ströms okunnighet om utkomna arbeten i skogsöfvelsen, dels hans ensidighet emot Hr Böcker's täflingskrift. Ytterst omnämner han huru Hr Ström börjar och slutar sin recensjon med att ömtala sig och sin skrift, hvilken han icke will hafwa sammanlaggen med N:o 13, utan önskar att hans arbete måtte få "wandra ensam ut i wer den såsom en Instructions-bok," försäkran-des att "hwad som der är sagdt, ej kan kullkastas."

Näst efter denna Hr Carlings nu i all kort-het upptagne anmärknings skrift, följer, uti de tryckta Handlingarne, ett gemmåle af Hof-jägmästaren Ström, öfver granskningen af N:o 9 (se N:o 80 af denna tidning), dat. den 31 Mars 1824. Detta har blifwit beswaradt af Prof. Carling (den 13 Juni s. å.)

(Slut e. a. g.)

Recension.

Molnen. Lustspel af Aristophanes. Öfversättning af Joh. Henr. Thomander. Stockholm, hos Scheuz 1826, 134 sid. 8:o.

Vi hafwa redan några gånger förut i denna tidning haft tillfälle att witsorda den stora, owanliga öfversättare-talent, som utmärker Hr Thomander, och hwilken han ådagalagt genom sina förträffliga tolkningar af några bland Shakespeares dramatiska arbeten; men det mest talande prof på sitt mästertal i öfversättare-konsten har han onekligen företett med den nu ifråga warande, om neml. ett sådant mästertal skall afgöras efter jemnförelsen mellan företagets swärighet och det lyckade i utförandet. Comiste författare, då de äro det i denna benämnings högsta bemärkelse, äro alltid ansedde såsom de swäraste att troget återgifwa, emedan de alltid hafwa så mycket localt och temporellt, hwilket på en annan ort och en annan tid blir swårt att inse och riktigt uppfattat. Af alla comissa författare är dock Aristophanes den äldra swäraste, dels emedan han tecknar egenheterna af en från war så aflägsen tid och från ett folk, som med oss hade så i högsta grad olika seder; dels emedan Aristophanes, begäfwad med det rikaste poetiska snille och den mest spelande qwickhet, öfverallt användt personlig sarcasim i sin fullkomligt phantastie-fria comik, hwilken ännu mer förstärkes genom den lyriska choren. Af hans comedier är den, som Hr Thomander nu bragt på Swenska, den mest bekanta, emedan den så allmänt lofsagda moralisten Sokrates här införes och förbitigas. — Platen är följande: Strepsiades, en Atheniensisk borgare, som genom sin sons uswäfningar och snaf förhästar blifwit ruinerad och skuldsatt, will, för att kunna frångå sig ifrån sina borgenärers kraf, först öfvertala denna sin son att begifwa sig i lära hos Sokrates, för att bemäktiga sig hans sophistrier; men då denne icke wille gå in på detta förslag, begifwer han sig sielf bland lärjungarnes antal. Sokrates anropar nu de gudinnor han dyrkar, eller Molnen, och dessa, utgörande choren, framträda uppmanande Strepsiades till sit. Han är dock alldeles för ensalldig och oläraktig, så att han bortwises af Sokrates, som likwål läfwar att mottaga hans son. Nu låter ändligen denne öfvertala sig, och begagnar filosofiens undervisning så wäl, att, när creditorerna anlända, kan han bli

ra sin far att afwisa dem och neka sin skuld. Här
 öfwer frödar sig Strepsiades, och han wälsignar
 Socrates för dess lärdom; men då sonen får sin
 fader, och med sophism på sophism bewisar sin rät-
 tighet dertill, kommer Strepsiades på andra tan-
 kar, och med sine tjenare rusar upp på Socrates's
 hus, för att påtända det och inbränna filosofhen
 och hans lärjungar:

”För många synders skull,
 Men mest därför att de trådt gudarne förnär.”

Man ser hwad rik anledning denna plan måste
 lemnas skalden, att föröbliga icke blott sin tids philo-
 sophiska föredrag, utan äfwen ungdomens utswäf-
 ningar och borgarnes då rådande egenlyttiga och o-
 rättwisa tankesätt, och han har icke lärt detta till-
 fälle gå sig ur händerna. Sivry, som på Fransys-
 ska tolkat Aristophanes comedier, har uttryckligen
 rikännagifwit, att han ansåg icke blott för sig, u-
 tan för alla ömsbligt, att öfversätta närwarande
 comedie, om det icke skulle ske på vers. Hr Tho-
 mander har delat denna öfwertygelse, men så, att
 han öfversatt wers för wers, och bildat sin tolkning
 alldeles symmetrisk med Grefiska originalet. Därför är
 denna öfversättning i yttersta grad trogen, så att
 ingen mening, intet infall i originalet gitt förlö-
 radt, och dertill med så ledig — äfwen i versification,
 så att den, utom kanske wid efterbildningen af de
 dochniska wersarterna, har flytande klang — att
 hvarje bildad läsare, äfwen utan att det ringaste
 förut känna originalet och de Grefiska sederna, skall
 hejta ndje af denna öfversättning, hwilken äfwen
 för den lärda behandlingen af originalet är af wigt,
 då naturligtwis ett genie bäst uppfattas och tydes af
 ett genie, (och man öfversätter ej som Hr Tho-
 mander utan att äga ett dertill lämpadt snille),
 hwadan också flere swärfattliga ställen här äro tyd-
 da och tolkade med en förwånande snarsyndighet och
 säkerhet.

Då Hr Thomander, ätskilliga andra poetiska
 öfversättningar oberåknade, äfwen tolkat den gam-
 la bekanta skriften, Om det fullkomliga Gode
 wänligen kallad den Tyfska Theologien, och gjort
 det lika lyckligt, så att han icke allenast bragt den
 på den ledigaste och renaste Swenska, utan äfwen
 derunder bibehållit urskriftens äldriga föredrag, scho-
 lastiska spetsfundighet och mystiska ton, kan man
 deraf sluta icke allenast till hans skil och den lätt-
 het med hwilken han arbetar, utan äfwen till det wid-

sträckt omfånget af hans förmåga. Wätte han
 blott icke en gång ensamt förlita sig på den, utan
 städe ihågkomma, att ju större naturanlagen äro,
 ju mer gäller i afseende på dem den Grefiska an-
 märkningen: att Gudarne stått swett och möda fram-
 för det fullkomliga!

Kärleken.

(Inslaget.)

Grymmare än tigern kärlet är,
 Han som elden sielf sitt offer tår.
 Zemnt han plågar utan att öf döda,
 Hjertat blöder utan att förblöda;
 Liksom skuggan följer kroppen åt,
 Så han följer öf på lifwets stråt.

Skådadt hopp, som alldrig åter ses,
 Trofast sukt, som ej beswarad ges,
 Gyllne pil, som bröstet genombrår,
 Bitter dagg på kindens rosenwårar,
 Matt som intet ljus åt ögat bår:
 Sådan Amors grymma boja är.

Facklan stakar han kring allt på jord,
 Öster, wester, sunnan eller nord,
 Allting glädes, der hans ande bröjer,
 Allting gråter, när hans wingar höjes.
 Kärlet, kärlet är du himlars Gud,
 Hwarför då så grymma dina bud?

I naturens hjerta lugnet bor,
 Endast fiendskap du menskan swor:
 Turturdufwan mötes af sin maka,
 Endast menskan dömdes att försaka.
 På den wäg med trötta steg hon går,
 Blodbestänkta törnen blott du sår!

Doct der ofwan, ej af gwalet skynd,
 Widgas skall en ewig kärleks rynd.
 Kärleks kånstor blifwa hjertats tantar,
 Amors bäge byts i hörsnets antar,
 Och han sielf från pil och winge skild,
 Skall öf hålsa i hwar blick, hwar bild!

Stockholm,
 Tryckt hos E. F. Wernström.

R O M E T E N.

N:o 84.

Lördagen den 21 October 1826.

Om den närvarande Tidens Vetenskapslighet.

(Slut fr. N:o 83).

Beträffande åter de practiska vetenskaperna, så kallade emedan de ytterst södja sig directe antingen på filosofie eller matematik, så tyckas de wisserligen med iswer bearbetas, och wara uteslutande de ämnen som ännu hålla de menssliga intellectual förändgenheterna i någon werksamhet; men också sträfwa de, allt hwad de kunna, att fullkomligen lösrjeka sig från sin rot, och hafwa till följde deraf fallit i en nästan crasfare empirie än någonsin. Man betrakte blott de twenne, som framför alla ådraga sig nutidens uppmärksamhet, neml. statsrättsläran och Chemien. Hwad den förra beträffar, huru sträfwa icke de mest hörda och allmänna omtyckta lärare att ur den utväna hwarje spår efter en idé, och förwandla alla des reglor till följder af wiså efter eudaemonistiska beräkningar slutade tillfälliga fördrag, liksom något rimligt skulle kunna bestå och föräblande utveckla sig, utan att upprätthållas af en ewig och andlig grund. Den sednare åter har wisserligen störtat den gamla tron på fyra elementer, men bröstar sig deremot med sin upptäckt af, om wi ej mistaga oss, några och sextio enkla kroppar, samt med hoppet att dagligen kunna analytisera sig till ännu flere; icke besinnande den raka motsägelse, som iust denna mångfald innebär mot hwarderas enkelhet, emedan det rent enkla i ewighet alldrig kan wara mera än ett.

Wisserligen har det öfwerhöanda vetenskapliga tillstånd, som föregick den närvarande förslappningen, werkat så mycket, att man nu i allmänhet frängt mycket djupare, än för ungefär femtio år

tillbaka, och icke gerna nu kan framkomma med dylika grunda trivialiteter, som då stundom gällde för wissdoms sätser; men detta wetande har ingen boten, ingen hållning och ingen princip för sin riktning, hwarföre man öfwer allt ser, att då t. ex. staten eller kyrkan will göra bruk af denna allmänna lunnighet, så försvinner den alldeles, och oskickligheten i de offentliga wärfwen tilltager med hwar ny generation. Man har inhemtat tillräckligt för att hjälpa sig fram, utom i swårare collisionsfall, således nog för att sjelf wara belåten; men icke nog för att kunna hänföra sin kunskap till en allmän grundfats, och ur den i ett sammanhang öfverflöda hwad man wet, således icke heller nog för att lifwas af hagen att weta mera. Så mycket har man erfarit, att all sann wettgirighet är qwäfd; derföre har man ingen längtan mer efter stora speculativa företag, och skulle, om något sådant bragtes å bane, icke taga någon kannedom om des resultater. Desså gifwes det nu mera nästan ingen läsande publik, då den till det närmaste öfwerallt förwandlat sig till en författande, hwaremot den hjertligt hängifna werbdnad, hwarmed man fordom omtalade och betraktade en herbnd auctor, en Voltaire, en Rousseau, en Haller, en Linné, en Kant, o. a. alldeles försvunnit. Hwen skulle nu wäl willa lägga synnerlig wigt på författarskapet, då något hwar antingen i sig sjelf, i sina bröder eller sina söner, sina consiner eller åtminstone sina närmaste bekanta och umgänges wänner, ser lika slitiga och lika productiva skriftställare, som någon af de uppräknade. Alltså, för att winna åtminstone den flygtiga utmärkelse, att få se sin skrift tillfälligtvis nämnd i ett dagblad eller några exemplar af den

sålda å bokböckerna, måste man dels till bearbetning företaga endast sådana ämnen, som intressera för dagen, och behandla dem så kort och så flygtigt, att det icke alltför mycket syfsätter eftertanken, dels och framställa dem med en så hög, frytande och myndig ton, eller på ett tillförsäkrat och paradoxiskt sätt, att det åtminstone genom sin sällsamhet för ett ögonblick kan göra intryck. Desså hördet till egenheten af den period i hvilken vi lefwa, att ingen sådes och inom ingen del af den menliga intellektual verksamheten några skapande snillen, några själfständiga uppstå, de der med sitt värde kunna gifwa en ny form och ett nytt lif åt den döda massan. Sådana anser man wäl wanligen såsom wälwilliga skänker af naturen; men onekligen bidrager tidens allmänna riktning och stämningen hos deras omgifning mer än mycket till framkallandet af desamma. Liksom eken icke växer på hwarje jordman eller i hwarje luftstreck, kan också ingen själfständiga uppstå i de dagar, då tankens yrken äro stämplade med snart sagdt födratt, och snillet's sol icke komma sig att lysa för de ögon, som wandt sig att se endast wid empiriens skynlande talgdanfar.

Det kan icke undgå någon, som med uppmärksamhet betraktar föremålen, att en synnerlig likhet råder mellan den närwarande tiden och de sednare tidschwarswen af den så kallade gamla werlden. Liksom philosophien då bestod dels i en tom antingen dogmatiserande eller sceptiserande empirism, dels i en åhurgiffit grubblande tros-speculation, som öpnade dörrarne för de mörkaste och plattaste widskepelse, har äfwen nu sinnet för ett högstämmande, mera djupgående och widt omfatande tänkande alldeles utdört. Likasom då, finner man nu öfwerallt en stor mängd mångkunnige, men så eller inga grundlige lärde, hvilka också icke skulle njuta något anseende. Likasom man då bråkade med anstalter att befördra meddelandet af de konstas per, som för statsförvaltningens wärf ansågos erforderliga, syfsätter man sig nu så ifrigt med uppfinnandet af underwisingens-metoder och att pröfwa de redan uppfunna, att man icke får tid att riktigt underwisa någon. Och liksom den tidens författare endast woro sådana som Pausanias, Herpsychios, Diogenes från Laërte, Athenaios, Plinius den äldre, Aulus Gellius, Macrobius, Marcellus Capella, de Romerste jurisconfulterne och andra mytbographe, scholiaster, epigramatorer, compendii-makare och samlare, så bestå också

de största och wigtigaste wetenskapliga werk, som under loppet af de sednare åren framkommit, endast i dylika betraktelser, hopsamlingar och förklaringar af det gamla och fordom förhanden warande, icke i något själfständigt uttänkt, eller något som träder i förhållande med den grunden för allt wetande, hwilken uppenbarar sig endast för själens innersta åskådning.

Då man erinrar sig hwad som följde på de tidschwark i gamla werlden, med hwilka den närwarande perioden erbjuder så många jemnförelsepuncter, då man betänker, att förderfwet nu måste lättare och och djupare kunna gripa omkring sig än fordom, då man ännu icke hade några periodiska skrifter, tidningar och dagblad, hvilka, med tryckprästens och postinrättningens tillhjelp, jemte det goda, spridde slappheten, befordrade förwidringen och underhöll sinnesslättjan, måste en hwar, som har sannt nit för sitt slagtes förädling, intagas af bekymmer. Wigtigt torde det derföre wara, att genom en ofta förnyad påminnetse häröfom, försöka om icke någon, den naturen utrustat med verklig kraft dertill, måtte kunna wäckas att affstata sig de lättfinnighets bojar, med hwilka tiden belagt honom, för att, som en ny Hercules, rensa Augiaers stallen, hwilket en tilltagande missbildning fylt med smuts och oduglighet.

Alustik.

Till Farbror, i anledning af hans Skrifwelse, dat. den elfte Junius.
Högtårade och dunt älskade Farbror!

J farbrors Skrifwelse den 11 påskato, har jag haft äran inhenta, det farbror kärwänligen förbehållit Herrar professorer Grubbe och Geijer deras fortsarande ofog och tredskande, att ej inom beständ tid hafwa för farbror uppwisat fortsättning af sina i tidskriften Swea pådbriade *specimina stili*. Hwar och en, som nitälskar för en sann upplysnings tillwärt och förkofran inom wårt kära fädernesland, kan ej annat än på det högsta betacka farbror för dess oafbrutna bemödade, att med sin fetla tillhålla icke allenast gensträfwoge skolepistlar, gymnastier och studenter, utan jemwäl mafeliga lectorer och professorer att fullgöra sina skyldigheter. Härigenom skall också, med Guds hjelp, och farbrors derjemte, det förstås, det så länge fortsarande Egyptiska mörkret

småningom försvinna, för att lemna en aftad plats åt en mera äkta och sund Augustin wätgas-upplysning. Dändelig skada, och jag vågar nästan säga riket till förderf, war det, att farbror ej slapp in i committéen. Säkert hade wi då ägt att påräkna helt andra resultat, än hwad nu, Gudi klagadt, förspörjes. Men ödet har så welat, och kanske äfwen farbror, — som bär selska ödet på sina arlar!

Nu för att återkomma till hwad jag i början omförmått, och då, för att tala utan förblommerade ord, farbror, så att säga, är en riktig Gars och Fogelsframla *) för wederbbrande, tager jag mig friheten att anhålla, det farbror ännu ytterligare wille utsträcka detta sitt frammet jemwät till wisa tidnings redactioner inom hufwudsstaden.

Härstädes skall nemligen finnas en professor, wäl icke engagerad wid något lärosäte; men, hwad som mera är, wid ett åkande och ridande tryckeri, med hwilken det lärer hänga ihop på samma sätt, som med ofwännämnde Herrar Grubbe och Geijer. Han har nemligen icke blott en, utan mångfaldiga gånger läfwar förse och tillhandahålla publiken, så wäl att hemta som att njuta på stället, wisa utökta och rara profbitar på det menstliga oförnuftets lustsprång; men hwilka wi ännu ej hast den ofskattbara tillfredsställelsen att få åskåda.

Nu och med anledning häraf, samt på det Herr professorer Grubbe och Geijer ej måtte kunna wäria sig med någon undstyllan, såsom att de ej warit de ende, hwilka i sitt fall sig förbrutit, anhålles troinnerligen, det farbror med första längenhet wille tillhålla nämnde professor att fullgöra sina partes, så kært honom wara må, att ej se sig utpekad i de allmänna tidningarne, eller alldeles utskrattad af alla tänkande hufwuden.

Emellertid har farbror, efter mitt begrepp, handlat ganska rättwist och förståndigt, hwad de der två professorerne widkommer. Låt nu se att farbror icke heller glömmur bort att hålla en lika bestaffad föreläsning för den nämnde professorn. Att farbrors skrapa haft en god werkan, är jag wiss om; ty efter hwad jag hört, lära de båda Herrarne strart efter farbrors intwälande, styndat sig till hattstofferaren Brandellii bod, för att handla praeparerade skrispennor. Resultatene häraf äro ännu icke bekanta. I förtroende sagdt, har man jemwäl hwistat, att en räkare skall hemligen wara anländ till Upsala, för att afraka borsten på samtelige derwarande "Sweagrifvar" och göra dem till Jesuiter. Kan farbror hindra det, så gör det för all del. Wättre är att de ställas i farbrors parna, än att de antaga tonsuren. Med aftning har äran, &c.

En improviserad Monolog af ett Perspöke.

En lugn sömmarmorgon.

Schas! Schas!

Hwad är här för regerande,

Och flaxande

Och frånglande

Och snackande

Och huserande

Bland ärterna

Och börnorna!

Skator, träkor, tättningar, hämpingar,

Mollysina byle!

Schas! Schas!

Waren beskedliga,

Nedliga,

Fredliga

Uti er handel

Och wauwel.

*) Hwar och en som under följande sommar med uppmärksamma blickar löjde någon utom norr ut, skall säkert påminna sig, att han sett en så kallad fogelsframla till höger om vägen derstädes. Siver tåpans lodderarter höjde den sin förnämlig tomta och utskoserade hi. Den bar på sig ett par Casserade bettor och i hwardera handen en koskälla, hwilken påstås fördom tillhöra kon Jo. Märkeligt war att se, huru in nuen, då det blöste, alltefter den allmänna vinden wred på sig, så att nästan du satt rätt fram, än war struswad baklänges, liksom den wilda jägarens, i en af Wärgers romancer. Lustigt war det också att höra, hurusom han ringde af alla krafter, under det de casserade ridbyrne löggämes arbetade att blåsa upp sig till ett par riktigt äkta generals-pantalonger. En gång läser man sunnit skjunde inromtu inludt i Darmen, hwilket jag här nedanför till farbrors förnöjsse, har äran bifoga. Det berättas jemwäl, att en wls Erelences hästar wid åsynen af detta långa återspöke stegrat sig, fruskat och skakat på sig, liksom hade de wdrat warg, samt wrlt skärdige att stega. Ruffen glädd framför spöket, och kastade stål och flinta, som brukligt är, siver detsamma, hwarefter hästarna beskedligt fortsatte sin gång.

Canallier! I hören ej hvad jag er säger! Vänta,
Äny den som kan!

Vänta, bara soln går opp,
Skall ni nog få se min kropp,
Skåda denna långa piffa,
Gjord af mormors gamla wiffa,
Skåda i min höggra hand
Denna ödödens grymma bössa,
Skåda farfars ludna mossa
Med tuppflädrar, bjefs och band;
Skåda hur mitt fräs utvecklas
Wid hwar pust från sid och strand.
Scha! Canallier ur mitt land,
Ätten er för Peter Niklas!

Sephyr blås i fjörten bak,
Håll mig litet mer kapprak,
Litet högre lyft min näsa,
Nu är tid sin bönn att låsa:
Dra för fanners!
Dra för fanners!

Storhuggare, tättingar, Sacre-Dieu notabiliteter och
asgrundsfolje!

Wet ni ej att jag är fatt,
Här att wakta dag och natt
Som gewallier?
Ut canallier!

Myt och rånn till sfogs med er,
Annars skuter jag er ner!

Tror ni det är narri blott?
Tror ni ej att jag har skott
Här i bösan,
Och i mossa
Gufwud, wett och godt begrepp?
Tror ni jag är blott en kapp
Med narrelåpa på sin skulltra?
Tror ni er helt fritt få bulltra?
Då bedrar ni er minnsann!
Scha, ert byke, dra för fan,
Annars skall jag, på min ära,
Eder låra
Taga ste'n i wackra hand!

Högt och wigtigt är mitt fall.
Säg hwad gör wäl markens tall?
Hon blott står Guds långa dagen,
Gavande der bort i hagen,
Liss för stormens wilda swell,

Hon om quälkn blir kall om magen?
Säg hwad gör wäl sfogens et,
Lysar blott en stat af trastar,
Duglås trof och fångar-gastar,
Ördna blad och windars smiel?

Men gagna, men werka, deri sig bestickens
All wisdom, all diuphet, all kunskap och magt,
Derför är jag ställd här i täppan på wakt,
Att wärja så hampa, som ärter och wicker,
För rostlystna fogtarnes härjande jagt.

På wägen der tåkewagnar knecka i sand,
Der bond' sitter lutad på bket,
Man tittar hit nedåt, man pekare med hand,
Och ropar: nej se på det spöket!
Då framtar jag till med min bjellra så stiet,
Och swänger mig kring i min utslitna kolt,
Som fordom war mätta i bket.

Och skummar det, löpa förbi mig med höst
Så drängar som pigor förfräckta.
De hwissa: nej se sicken gråsetig gast,
Se på hur dess armar de fåga!
Och barnen som lallande gå uppå sig,
Och tumla i diket och rafa,
När som de ha fästat sitt bga på mig
De skrifa af rådslla och fasa.
Se farbror de ropa! och skala sin kos,
Med flygande håren i nacken,
Och glömma så kiselsten, ridspö och ros,
Som hästen, de sturit i backen.

Se så bör man skaffa af folk sig respect;
Med frammet och rammet den winnes.
Dock högt upp i luften det swingar en slögt,
Som ej af min trädbössa hinnes.
De falla ned på mig Gud wet hwad för snögt
Dock — lika godt,
Nog råd för den saken och finnes!

Rättelser:

N:o 81 Sid. 4 not. r. 2 står: affhielpas, läs:
affhielpa. — N:o 82 sid. 2 sp. 1 r. 10 står: *неговорова*
af *говорова*, läs: *неговорова* af *говорова*. — N:o 83
sid. 3 sp. 2 r. 20 står: uppfattat; läs: uppfatta. —
Sid. 4, sp. 2 r. 24 står: hans wingar höjes; läs:
i in wingen höjer.

Stockholm,
Tryckt hos E. F. Wennerström.

R o m e t e n.

N:o 85.

Dnsdagen den 25 October 1826.

Jurikes Underrättelser.

Från Effilstuna meddelas följande intressanta uppgift: "Genom näringsfrihet och befrielse från skräfwång har denna Stad inom ett halft århundrade, ifrån att vara räknad ibland de minsta af 5:te klassens Städer uppnått en Folkmängd af 2,423 personer, eller nära det antal Inwånare, som 3:die klassens Städer ega, och till bewis på Stadens förkofran må anföras, att, ifrån wårtiden innewarande år 1826, blifwit å förr obebyggda tomter i Gamla Staden och Nystaden bebyggda 3 Gårdar och i Fristaden 11, tillbyggde förr warande Gårdar i Gamla Staden och Nystaden 7, i Fristaden 16, mer och mindre reparerade, i Gamla Staden och Nystaden 6 och i Fristaden 10, oberäknadt smärre förbättringar, som, enligt Brandsynens förordnande, äro föransattade; och således tillsammans tillkomne nya Gårdar 14, tillbygde gamla dito 23, reparerade d:o d:o 16. Genom hwilka nybyggnader och reparationer finnas uppförde 40 bonings- och 30 uthus, tillhoppa stuttio (70) särskilda hus, innehållande de försinånnda 136 boningsrum och verkstäder. — Af dessa woro 9 nybyggda och 19 tillbyggda Gårdar med 83 boningsrum wid sidst. Michaeli färdige till inslytning, och de öfrige lemnade till nästa års widare bygnad, ehuru åtskilliga deraf i höst och på följande winter torde blifwa fullkomligen inredda. — Desutom äro följande Allmänna Byggnader verkställda, nemligen: en ny gata i Fristaden anlagd och planerad, gamla gatorna och Torget derstädes berybligen förbättrade och till en del stensatte, Wattengränderne i Gamla Stadens norra del fyllda och i brukbart sländ satta samt Wattenbryggor dels af sten, dels af träd inrättade."

Priset i Skogshushållningen.

(Slut fr. N:o 83).

Det sista documentet som förekommer bland de tryckta handlingarne, är ett Memorial till Kongl. Landbruks-Academien af professor Bøcker, (dat. Stockholm den 28 October 1824). Professorens tillkännagifwer, att sedan han "fått del af Hans Maj: Konungens höga beslut" det ifrågawarande pris skulle delas emellan författarne till skrifterna N:o 9 och 13, med wilkor af deras sammansnåltande, äfwensom "utaf den critik, medelt hwilken Hr Hofslägmästaren Ström ej mindre förklarar hans skrift för en compilation, oduglig att ens såsom materialier begagnas, än och yttat den önskan, att skrifterna icke måtte sammanslås," har professoren gjort sig lika mycken möda att i "sin wärde medsläres skrift upptäcka några förut ej begagnade anmärkningar af wärde, som denne att uti professorens afhandling åwagalägga motsägelser och mistag" (s. 284, 285). Professorens tillägger, att Hr Ström träffat ganska rätt, då han tror sig tydligen märka, det professoren wid författandet af sitt förskt, haft Hofslägmästarens år 1822 utgifne täslings-skrift: Förslag till en förbättrad Skogshushållning för Sverige, sig bekant; ty det "war just den ofullständighet och origtighet, hwarmed ämnet hade blifwit behandladt uti de wid slutet af år 1822 från trycket utkomne twenne skrifter, som bestämde profess att fullända och framgifwa sitt förskt." De hittills ofända "reglor och erfarenhets sätser, som Hofslägmästarens skrift innehåller, kunna wäl rymmas på en half sida, men för den som winnläger sig om Skogs-

wetenskapen, är det lärorikt att se huru denna uppsattas af en Swenskt jägmästare, och selskaps mistagen blifwa de mest instructiva" (s. 285).

Derefter tillägger professoren, det han, då Hr Ströms "wägran att ställa sig Hans Majestät Konungens höga beslut till esterrättelse, gjort allt gemensamt arbete för täslings-strifternas fullkommande omskiogs, efter sina åtgärter utarbetat de uti Hr Hofsjägmästarens skrift widrörde ämnen; hvilka han förut förbigått, såsom efter hans åsigt ännu icke nödwändiga" (s. 285). Detta hade han verkställt dels i noter och tillagde anmärkningar, dels genom bifogande af ett capitel, Om skogars Affektande, till den sibrre afhandlingen hwaras kristkristen bestod, samt twenne, det ena Om tråds uppdragande genom Sänning, och det andra Om frukt-tråds Skidset, till den mindre afhandlingen. För skriftigt upptager Hr Bökler några af de inläst Hofsjägmästaren Ström gjort emot hans täslings-skrift, ådagalägger deras obetydlighet och origtighet, samt warnar deremot för wisa Hr Ströms beräkningsgrunder om årliga aflastningen af skog, "såsom wärdliga och misstänkande."

I det föregående (No 81 s. 4) hafwa wi redan nämnt, att professor Böklers afhandling äfwen innehåll en undersökning om vegetations kraftens progressiwa aftagande mot nordens. Genom denna förträffliga framställning har skogswetenskapen tagit ett betydligt steg framåt. För att härvid kunna leda sig till wisa bestämda grunder, hade Hr Bökler anställt skogshyggen i Åbo, Wasa och Torneå. Medelst uppgjord jämnförelse emellan safringarnes antal på de sålde träden (beras ålder), samt deras dimensioner, har han småningom ledt sig till att kunna bedöma de nämnde orternas vegetations förmåga, och genom en sammansättning af sina förskil, med de uppgifter man har om dylika in-om stilda trakter af Tyskland och andra länder, blef Hr Bökler i tillfälle att steg för steg hinna en regel för beräkandet af jordmånen och luftskeddets wärtilighet, under hwarje polhöjd. Till upplysande af denna så i högsta grad wigtiga undersökning, bifogade han till sin täslings-skrift twenne productionstabeller, den ena för 59 och den andra för 67 gradens polhöjd.

Men då det möjligen kunnat sättas i fråga, huruvida de wunna resultaterna verkliga grundade sig på en från naturen skild

erfarenhet, eller varit uppgjorda "på kammarer," enligt wisa endast efter hugskott antagne teorier, anställes till utredande häraf, under Hr Böklers wistande i Stockholm (år 1824), en profhuggning på Landbruks-Academiens experimental skilt (s. 292). Härigenom utreddes, att den af Hr Bökler upplästade beräknings grunden, fullkomligen stödde sig på en från naturen hemtag erfarenhet, samt att de sålde träden hade uppnått den storleken, i förhållande till polhöjden och sin ålder, efter Hr Böklers theorie borde äga.

Sedan Hofsjägmästaren Ström, på sätt ofwan nämnt är, gjort Landbruks-Academiens förskiftagna beslut owerkställbart, samt professor Bökler, genom den utwidgning han gifwit sin täslings-skrift, uppfyllt Academiens fordringar, och desutom praxistift ådagalagt, riktigheten af sin beräkning om jordens vegetations kraft, ansåg academiens honom hafwa fullgjort fordringarne till erhållande af hela det utsatte priset. I anledning häraf ingick academiens med en underdånig hemställan till Hans Majestät Konungen, jemte en underdånig förklaring, att i händelse academiens ägde att bestämma priset, skulle honumera odeladt tillägga det samma Hr Böklers skrift.

Hans Majestät Konungens höga beslut i detta ämne, blef academiens meddeladt i följande Nådiga Beswelse:

CA M T I O S H A N N E. Sedan WJ uti nådigt Bref till Eder den 4 November 1823 bifallit Eder underdåniga förslag, att den belöning af Twåtusen de R:dr Wico WJ i Nåder utsatt för den bästa afhandling om Swenska Skogshushållningen, skulle så delas emellan författarne till den 9:de och 13 bland de inkomne täslings-skrifterne, eller de med Walspråken: nobis placent ante omnia silvas och fortiter in re, leniter in modis utmärkte skrifterne, under det derwid föreskrifne wilkor, att nämnde skrifter författare, hvilka borde genom tidningarne annos das att gifwa sig tillkänna, skulle wilja, med besagnandet af de wid hwardera arbetet gjorde anmärkningar och bfrige wunne upplysningar, gifwa genom begge skrifternas sammansättning till ett helt, det sålunda förenade arbetet den grad af fullständighet och noggrannhet som ämnet forbrade, hwarom I då ägden med underdånig berättelse till Oss inkomma; så hafwen I uti memorial den 20 Juli förslidet år i underdånighet anmält, att, efter skedd

lungbrelse i tidningarne, desse skriftera författare gif-
wit sig hos eder tillkänna, nemligen Hosiägumästaren
och Ribbdaren af Wår Wäsa Orden J. A. Ström
såsom författare till den förra skriften, och Förste Se-
creteraren wid Kjöfverliga Nyska Hushållningsfälls-
ket i Åbo, Profesoren C. C. Båker såsom författa-
re till den sednare afhandlingen, hwilka personer ge-
nast erhållit del af ofwänberörde Wårt Nådiga De-
stut, men att af dem, den förändamnde eller Hosiäg-
mästaren Ström beständigt förklarar, det han icke kun-
de underkasta sig det ofwänämnde wilkoret för be-
soningens ämning, eller widtaga någon åtgärd
till sitt arbetes förenande med den andra skriften
till en enda afhandling, hwartill han trots dessa ar-
betens olika äfgifter och afhandlingsfätt icke wara
sämplige, hwaremot författaren till skriften N:o 13,
Profesoren Båker i så måtto sökt uppfylla det fö-
relagda wilkoret, att han, som öfwerrest från Fin-
land till Stockholm, för att winna upplysning om
ärsfulliga delar af ämnet, ensam bearbetat prisfrå-
gan, med afseende å de wid förra Utkastet gjorde
anmärkningar, samt derjemte, genom flere tillägg
än hwartill anmärkningarne föranledde, utwidgat sitt
arbete, hwarigenom det erhållit en större fullstän-
dighet än det först ägt; — Och ehuru J, med an-
ledning af Eder Stogs- och Trädgårds afdelnings
om denna omarbetning afgifne yttrande, ansatt E-
der åga allt skäl att åt det Författare tillägga det utsatte
priset oafkortadt, i händelse Eder tillkom att derom
disponera, hafwen J litwål, endå frågan herodde af
Wår Nådiga pröfning, till Wårt Nådiga wälbehag
i underd. öfwerlemnar, huruvida detta pris må Pro-
fessor Båker odeladt tillerkännas, då hans arbete, sådant
det först intennades, saknat den omfattning det se-
dermera erhållit; men, i händelse WJ på denna el-
ter ankan grund skulle anse endast en del af det
utsatte priset kunna Profesoren Båker tillkomma,
hafwen J i underd. hemställt, om icke af den öfri-
ga delen af priset ersättning för hans rese-kostnad
och för de utgifter han haft wid proshyggen, måt-
ningar och försöks anställande kunde honom i Nå-
der förunnas; äfwen som J i underd. föreslagit att
tryckningen och förlaget af den ifrågawarande skrif-
ten, hwilken J till Öf i underd. öfwerlemnar, måt-
te till författaren deraf, enligt hans derom hos E-
der gjorda begäran, öfwerlåtas, hwaremot han er-
budit sig, i händelse WJ skulle i Nåder wilja utdela
ett antal exemplar af denna skrift, att lemna de

äskade beloppet deraf för ett pris af 1 och 1-half
R. W:o arket, oberäknade de plancher, som kunde
arbetet ätfölja.

Hwad af Eder sålunda blifwit i underdånighet
annåldt och hemställt, hafwa WJ i nåder lärt
Öf föredragas; och då WJ, med det i Nåder ut-
satte priset för ett förslag till det tjenligaste stogs-
hushållningsfätt i Sverige äfstatat att erhålla en
kort, men fullständig och beständ, samt för Landt-
brukare i allmänhet fattlig afhandling, innehållande
klar anvisning och tydliga regler i ämnet, att af
en hwar wid hushållningen med sina stogar an-
tagas, följas, och tillämpas, men WJ ansatt in-
gen af de nu ifrågawarande 2:ne skrifterne kunna
sågas rätteligen uppfylla detta ändamål; så hafwa
WJ och funnit någon af dem icke kunna tillerkän-
nas det utsatte priset, hwarken helt och hållet, eller
till någon del deraf; dock wele WJ, i anseende
till de kostnader profesoren Båker haft i och för den
werkstälde omarbetningen af sin skrift, i Nåder haf-
wa tillagt honom såsom ersättning dersöre Femhun-
drade Rikr. Riep, hwilka af Stats-Contoret stola till
Eder Directeur på des requisition öfwerlemnas, för
att Profesoren Båker tillställas: och kommer i anled-
ning häraf, den af bemänte Professor gjorde anhäl-
lan, rörande tryckningen af des skrift, hwilken här-
hos återfänd, författaren äger att af Eder återbe-
komma, samt des anbud att mot nedsatt pris öf-
werlemnas något wist antal exemplar till utdelande,
att förfalla. Som WJ litwål, i anseende till be-
hofwet af införandet af en förbättrad stogshushåll-
ning i Riket, funnit angelägenheten deraf, att en
sådan afhandling Wi, genom förberörde utfälle pris
welat framkalla, warder utarbetad, af trycket på
allmän bekostnad utgifwen, och i landsorterne utbe-
lad, för att tjena jordbrukare till råd, upplysning
och efterföljd, i afseende på autagandet af en kloka-
re hushållning med sine stogar; Så wele WJ haf-
wa Eder i Nåder anbefaldt, att en sådan afhand-
ling sammanfatta och Wår Nådiga pröfning under-
ställa.

Tillkännagifwande Eder sådant allt till Nådigt
Swar och behdrig esterrättelse, befalle WJ Eder re-
Stockholms Slott den 5 Juli 1826.

C A R L J O H A N.

C. M. Danckwardt.

Amundson

Sibmans Wisa.

Jag wore wäl tofig, om längre jag skulle
Här sitta wid stranden, och bara se på
Hur böljorna dansa der bort i det blå,
Och ej med dem gå!
Nei, hopsan och heisan! I gungande julle
Jag genast will hoppa! — Hej hopsan, hurra!

Adieu lilla hydda! För trång du nu är mig.
Adieu rassa fåle på grönskande fält!
Jag har mig en annan på hafwet beställt,
Han löper så snällt.
Hur lätt han mig gungar, hur ledigt han bär mig,
An opp och an neder! — Hej hopsan, hurra!

Adieu mina lamm på de blommande fångar,
Helt andra jag fått mig, som fredida min våg,
Ei nånsin så snöhvita ännu jag såg
På mark, der jag låg.
Bredwid mig de gå på de ljusblå ångar,
Och dansa och hoppa! — Hej hopsan, hurra!

Adieu mina wackra små rosor i dalen,
En skönare blomfrans har böljan mig rått;
Om dagen han står i förgyllande drägt,
Och glittrar så tått,
Om natten som silfwer beruppe i salen
Han flyter och glimmar! — Hej hopsan, hurra!

D! här är helt annat; hwar punkt och hwar droppe
Är lustig och ledig och går ej i band;
Helt annat är här än der borta i land:
Två solar i brand,
En tittut här nere, en tittut deroppe,
Och stjernor mång tusen! — Hej hopsan, hurra!

De snöhvita hållar, der örnarne swärma,
De lustiga bar, der sjönymer gå,
Som rosor på sturrande sidentyg stå,
I hwälsfwande blå.
De niga, de buga, sig fierma, sig närma,
I flor eller solfken! — Hej hopsan, hurra!

Wäl höres det pussa på land; hwad är detta
För blåst emor hafwets? Ett präskande qwalin,
En sorgeligt pipande bond-språksalm,
På sulottans halm.

I hafsblåsten får man sitt hjerta först lätt,
Man andas så ljust! — Hej hopsan, hurra!

Hwad bry mig de pinglande harpornas toner,
När böljorna spela för echo i bål,
På snöhvita strångar wid hafsnymsens tjell,
I lugnande qwäll,
Der solstrålar hänga på stjernornas throner,
Som rodnande drufwor! — Hej hopsan, hurra!

Här finner man wänner de trognaste, säta,
Och will du föräskas i gullockig mö,
I tre dagar sucka, sen ångstas och dö,
Kör upp på en ö,
Tag sicken i famnen och låt henne gråta,
Hon klarnar nog åter! — Hej hopsan, hurra!

Nå, wippar och båten, hwad galler det mera
Än blöta och wåta! Man blöter sig och
På landet, i regn så det dryper af rock
Och hängande loä.
Långt hellre än tre alnar bo ner i lera
Jag myllas af wågen! — Hej hopsan, hurra!

Hopp! Skala min brunte, jag annars dig finälla!
Hopp, hopp uppå wågen, fort ila nu fram,
Med slägtande gullman långt ut öfwer stam
I sidskummets dam!
Till fremmande kuster att rida det gätter,
Spänn ut dina wingar! — Hej hopsan, hurra!

Nu till ett beslut jag en skål önskar dricka,
För lifwet på böljan en fraggande skål!
Doä ej utur glas, men ur fullrågad bål;
Skål! hafsbröder skål!
Doä droppan den yttersta ågnas min sicka: —
För sicken i botten! — Hej hopsan, hurra!

Syn

Under öfversättning från original språket, (id
från Tyska öfversättningar) är Napoleons Le-
werne (The life of Napoleon) af Walter Scott
samt 1:sta delen färdig att snart lemna prästen
hwilket till collisionens undwikande angifwes.

Stockholm,
Tryckt hos E. J. Wennerström.

R o m e t t e n .

N:o 86.

Lördagen den 28 October 1826.

Inrikes Underrättelser.

Stockholm. Genom en af hufvudstadens tidningar, har ett rättegångsmål af en ganfka märk- värdig beskaffenhet redan för längre tid sedan blifwit allmänheten bekantgjordt. De närmare omständigheterna äro i nämnde blad upptagne, och det då meddelade hufvud resultatet war, att bataillons-läkaren Ramström hade af Kongl. Krigshofrätten, såsom förwunnen till brott emot subordination, blifwit dömd till två månaders fästnings arrest. Den civila ledamoten i nämnde domstol hade stilt sig från pluralitetens mening, och genom ett wälgrundadt dictamen syftt sin åsigt af twistefrågan. Målet skall, efter uppgift, i dessa dagar wara afgjordt af Högsta Domstolen, samt, enligt berättelse, Krigshofrättens utslag stadfästade, ehuru på andra stäl än dem sistnämnde rätt anfördt. Man outtalar att domen siddet sig på det stadgandet i Krigs Arrikarne, som förbjuder en militair person att med sina flagomål förbigå sin chef, i händelse dessa icke äro ståde emot honom self. Härwid kan dock erinras, att en nyare lagform upphäfwer kraften hos en äldre, samt att instructionen för Swearikes ständers Justitie Dubudsmän icke innehåller en sådan inifrånkning, utan äga rättfölkande att till honom wända sig med sina beswär, när och huru de det för sig nödigt yrkwa. — Rytet omtalar att 17 affkedsansökningar skola af regementernas läkare hafwa blifwit inlemnade, wid underrättelsen om ostanämnde måts utgång, hwarigenom, tillika med äldre vacancer, 35 sådana skola hafwa upplätt wid regementernas läkarestat.

Recension.

Manfred. Af Lord Byron. Öfversättning af Joh. Henr. Thomander. Upsala, Palmblad & C., 1826. Sid. 88, 8:o.

Herr Thomander, hwilken redan förut med lika mycken slit som owantlig stielighet, stänkt den läsande allmänheten de lyckligaste öfversättningar af så alldeles olifartade författare och arbeten, har förwårswat sig en ny förtienst om den fosterländska litteraturen, genom denna tolkning efter lord Byron. Man har hos oss sett så stridiga omdömen fällas om denne utmärkte skald, att det måste wara högst wälkommet för den delen af vår publik, som icke kan läsa honom på original språket, att i en wäl utförd tolkning få gbra hans bekantskap. Den förda twisten blir mera fattlig och lifasom inhemsk för läsaren: den hwåfwer sig icke nu mera omkring wisa citerade obekanta arbeten, eller icke uppfattade skönheter. Och ehuru en del af dem genom öfversättningar öundwilkigen gå förlorade, lemna dessa sistnämnde dock, när de utferas med sådan utmärkt förmåga som af Hr Thomander, en tydlig och klar återbild af originalet. Äfwen erbjuder Manfred rika prof af lord Byrons owanliga snille, af det uppstakande, halfstrybliga i hans diktningar. — Öfversättningen är gjord med mycken ledighet, samt verserna låtta och flytande. För läsare i landsorterna, hwilka icke kunnat erhålla arbetet, hafwa wi ansett det icke utan interesse, att genom några meddelade utdrag lära känna en skald, hvars förtienstier de sett på en gång så mycket upphöjda och så lågt nedfatta.

Manfred

M a n f r e d.

De Andar, jag beswurit, lemna mig; —
 Den dunkla konst, jag lärt, begabbar mig; —
 Den läkedom, jag sökte, qwalde mig;
 Jag tror ej mer på öfwermensklig hjälp;
 Den här ei makt utöfver det förslutna,
 Och det tillkommande, det rör mig ej,
 Öfvern det förslutna är fördränkt i mörker. —
 Min Moder Jord, och du, nyfödda Dag,
 Och J, o Berg, hwi ären J så stöna?
 Jag kan ej älska er. Du werldens öga,
 Som öppnas öfver alla och förnbier
 Dem alla, — ej du skiner på mitt hjerta.
 Och klyftor, J, på hwilkas högsta spets
 Jag står, och ser de höga tallarna
 Wid forsens brädd dernere sammanskrumpna
 Till buskar, röda knappt; ox nu ett språng,
 En rörelse, en pust blott, kunde föra
 Mitt bröst på klippebarmens bädd att hwila
 För ewigt; — hwarför dröjer jag wäl då?
 Jag känner dragningen, och följer ej;
 Jag faran ser, och wiker ej tillrygga;
 Min hjerna swindlar, — och min fot står fast:
 En kraft mig trycker och tillbakahåller,
 Och gör det till mitt ödes dom att lesa;
 Om det är lif att bära inom mig
 En sådan andelsöhet, och att tjena
 Min egen själ till graf; ty jag har upphört
 Att för mig sjelf rättfärdiga min wandel: —
 De ondas sista swaghet.

(En den synes flyga förbi).

Ät, du brn,

Som klyfwer molnens haf med starka wingar,
 Hvars fälla flygt när närmast upp till himlen,
 Wäl må du fryka mig så när, — jag wille
 Ditt byte bli och mätta dina ungar;
 Du far, dit ögat ej kan följa dig;
 Men ditt far nedåt, uppåt och omkring,
 Och genombärar allt. — Gudomligt skönt!
 Hur stön är hela denna yttre werld!
 Hur herrlig i sitt lif och i sig sjelf;
 Men wi, som nämna oss des herrar, wi,
 Halft sloft, halft gudar, lika platt ur stånd
 Att stunka och att sliga, wäcke strid
 Bland elementerna med vårt amfib-lif,
 Och andas högmöds och förnedrings anda
 I kamp med små behof och skyhöj wilja;

Till des wär jordnatur får öfwerhanden,
 Och menskan blir hwad hon åt ingen säger,
 Ej ens sig sjelf förtror! —

Att vara sådan, —

Af sorg gråhårig, lik de wisna tallar,
 En enda winters stöfving, barklös, grenlös,
 En naken slam från en förbannad rot,
 Som endast ger en kånsta af försöring,
 Och vara sådan, ewigt blott en sådan,
 Och hafwa warit annat! Nu beplöjd
 Med frynklor, icke års, minuters werk;
 Och stunder, — alla pinta ut till ådrar, —
 Hwad stunder leswer jag! — J, isbergs wägor,
 Laviner, dem en andedrägt för ned
 J jättligt tummel, kommen, — kroffen mig!
 Hwart ögonblick jag hör er, öfwer, under,
 J ständigt bral och kamp; J går förbi,
 Och fallen blott på det, som än will lesa;
 Uppå den unga skog, som står i blomma,
 Och på en menlös landmans enda koja.

Sid. 26.

Stengets jägar n.

— — — — Som snaka på mitt win!

M a n f r e d.

Tag bort, tag bort! det är ju blod på brädden.
 Wäl det då aldrig — aldrig stunka ned?

Stengets jägar n.

Hwad är det der? Du missar dina sinnen.

M a n f r e d.

Jag säger, det är blod; — mitt blod, den rena,
 Den warma ström, som rann uti min fars
 Och våra ådror, då wi woro unga,
 Och hade än ett hjerta, älskade
 Hwarandra så, som ej wi borde älska,
 Och det blef spildt, men än det stiger upp
 De moln att blodas, som mig slängt från himlen,
 Der du ej är, — och jag skall aldrig vara.

Stengets jägar n.

Du man med sällsamt tal och fastlig synd,
 Som så befolkar tomheten, hwad helst
 Din sorg och fruktan är, ännu finns hjälp, —
 Guds männens tröst och himlens tålmod.

M a n f r e d.

Ha! tålmod och tålmod! Det ordet
 Blef gjordt för lastdjur, ej för wingadt rosdjur;
 Predika det för folk af sloft, likt ditt, —
 Jag har ej din natur.

M a n f r e d.

Ej middag än: — solbågens strålar hvåtswa
 De rika himmelsfärgor öfwer forsen,
 Och rulla silfrets wägiga colonn
 Uppöfwer klippornas lodrätta brant,
 Och draga sina streck af fraggigt lius,
 Båd' till och från, likt bleka hästens swans,
 Den jättehäst, på hwilken Odden rider
 I Uppenbarelsen. Här intet öga,
 Förutan mitt, får njuta denna syn;
 Allenast jag i denna lufwa öken!
 Med stället's Ande will jag dela nu
 Cascadens hyllning. Jag skall kalla henne.

Du sköna Andel med ditt hår af lius
 Och ögon bländande af glorians sten,
 I hvars gestalt de minst förgångliga
 Bland jordens dötrars tusande behag
 Förwandlas till en öfwerjordisk skynad,
 Af mera rena elementers kraft;
 Hvars himlazonlet klåds af ungdomshy,
 Liffärgad, likt ett flumradt spenbarns kind,
 Som waggas lätt af modershjertats slag,
 Och likt den rosenfärg, som sommargwållan
 På höga isbergs jungfrusid förbreder,
 En jordens robnad i sin himmels faun,
 Så himmelske, att solbågens skönheter,
 Som luta öfwer dig, förlora modet.

Sid. 33.

M a n f r e d.

Hör, luftens dotter! Allt se'n denna stund, —
 Men ord är wind, — se på mig under skynen,
 Bewaka mina wakar! — Sitt bredwid mig!
 Min enslighet är enslighet ej mer,
 Med Furier befolkad; — jag har skrivit
 I mörkret tånberna, tills dager grydde;
 Förbannat mig till solens nedgång, — bedit
 Om raseri som en wälsignelse, —
 Men det förnekades, — har trotsat ödden
 I stridens larm; — från mig wel wattnet undan;
 Och hwarje fara skadlös blef, — och kall
 En hjertlös Dæmons hand mig höll tillbaka,
 Tillbaka wid ett hår, som ej will brista.
 I fantasi och drömmar jag mig dränkte,
 I all min själs tillförsel, hwilken för
 En Croesus war i skapelser, men snart
 Likt ebbens wäg jag kastades tillbaka

Uti min hottenlösa tankes haf.

Jag kastades bland menstor. Eldiska stolta
 Jag öfwerallt, blott icke der den finns,
 Det fattas än att lara mig: — min kunskap,
 Min öfwermensliga och långa konst
 Är öddlig här. — Jag andas i förtwiflan,
 Och lefwer, — lefwer ewigt.

Amundson

Till Redactionen af tidningen Kometen.
(Hafslund).

Lund. Min gunstige Hr Komet! Det synes
 stundom som Ni, liksom den stormäktigste publici-
 sten Argus, hemtade edra nyheter ur luften. Ni är
 också en kropp, som fått den höga bestämnelsen el-
 ler rättare tagit er den, att ej liksom wi andra, gå
 på jorden, utan sjäderlätt wilsa flyga i luften, ehuru
 sanningen att säga, fastän på detta år redan 5 ko-
 meter blifwit skådade, er synes ännu vara oupptäckt,
 med undantag af swansen, hwilken skyntat förbi
 härvarande observatorium, ungefär wid den tiden,
 då ni tog wårt härstädes hållna prestmöte i ögonfö-
 te. Ni har nemligen i er, uti No 81 under arti-
 keln Lund, införda berättelse, gjort en alldeles origi-
 tlig framställning. Hwarföre på isä kanske af re-
 sande lemnade underrättelser, afgifwa sin troshöf-
 nelse; hwarföre icke snarare, liksom Dagligt Alle-
 handa, skaffa sig en ordentlig correspondent, så kunde
 Ni postdagligen och på nageln få weta, hur ofta
 det regnar härstädes, dito haglar, hwad wind det
 blåser, m. m. Emellertid torde det tillåtas mig, så-
 som warande från ett lärosäte, att hålla för er en
 liten föreläsning. Ett blad har åtminstone den för-
 tienslen att ej wara, liksom många andra, blott öf-
 wersättare eller compilator. Ni försöker, trots er
 hufwudwärt, att tänka på egen hand. Men hwart-
 hän will ni syfta med edra nyheter, då wi redan af
 dyligt fram hafwa lika mycket öfwerskåd, som på
 squaller i småstäderna. Låt ni Argus och Conver-
 sations-Bladet syfvelsätta sina lärda pennor med be-
 rättelsen om middagar gifna på hofwet, hwilka ex-
 cellencer m. m. resa ur staden. Skan ni icke beräta
 något wigtigare, så borde ni ej befatta er med
 ett handwerk, det ni sielf bespottat. Och härmed
 får jag sluta min anmärkning, och hoppas det ni med
 allraförsta rättar det origitiga i era uppgifter om prestmö-
 tets beslut, rörande en I af Husespns ordningen, m. m.

Med anledning af den ofkände correspondensens skrifvelse, får redact. tillkännagifwa att rättelsen skulle hafwa inslutit uti förra N:o, i fall rummet med tillätit det. Den meddelas nu i dag, så lydande:

”Prestskapet i Lunds stift läser-beslutit, att i underdånighet anhålla om förklaring af den S i Husejens ordningen, som innehåller att den kyrkoherde, hwilken till den 1 Mai 1826 ej brandförsäkrat sitt boställe, i den händelse det nebrinner, icke kan få de åter uppbyggda husen af efterträdaren fordra någon ersättning.”

Hwad för öfrigt Kometen beträffar, ernar han icke utgifwa sig för någon påtändare, eller mordbrännare, minst af prestegårdar. Anställer han någon gång ett fyrverkeri, så är det endast och allenast hans gamla farbror till förlustelse, hwilken under sina trägna och mödosamma embets gördnät, i sanning tar swar både förströelse och wedergwäckelse. Hans tilltagande är, tillhörande trämpor och många andra beswärligheter, gdra det till en kristlig pligt, att, så widt man kan, förslufwa det återstående af en lefnad, hwilken i så många affeenden uppförat sig för det allmänna bästa trefnad och bestånd.

Hans fromhet och gudsfrugtan, hwaraf han i de sednaste numrorna lemnat de raraste profbitar, tyckas wäl förbjuda all werblig fröjd; men då, efter hans upptäckt i N:o 84, Religionen ej mera är den bindande kraften i en stat, och sättes icke heller har något att beställa med lefnaden, torde man med skäl kunna emotse ett höggunstigt bifall till de roligheter nu eller framdeles honom kunna komma att erbjudas, så wäl af Kometen som af andra, hwilka med sannt medlidande önska att på ett kraftigt sätt lätta hans beslaganswärda belägenhet. Under tiden kan det ju roa en wiss del af publiken att se och se på, och i öfrigt låta behandla sig som wissa hufwuden på utrikes orter *).

* Det är nemligen ett slags lek bland barn derlides, att taga en äsnåskalle, sätta den på en stång och inuti hufwudet ett brännande ljus. De bära den sedan som en lyfta skring, under hurrarop. — Hur många sådana skallar hafwa wi ej, dem man alldrig upptäckt eller wärdat sig om, i fall ej publicisterna deri beslagat insätta sina tankar. De biffwa härigenom ett hans wänbrande lyktor, hwilkas sten dock wid minsta puff löper fara att släna.

För den religiösa undervisningen har det alltid blifwit ansett af högsta wigt, att ungdomen tidigt erhåller bekantskap med dess grundwal, Gamla och Nya Testamentets heliga skrifter. Bland de många saldiga försök att i sammandrag framställa det hufwudsfalliga af deras innehåll, har intet wunnit större framgång än det af Koblrausch år 1811 utgifna arbetet: Die Geschichte und Lehren der heiligen Schrift. Werket öfversattes år 1814 på Swenska; men utplagan war snart utslid, och wid wäckt fråga om en ny, har öfversättaren, Hr professor D. Carlung bestutit att sjelf från grundtexten på wårt modersmål öfverslytta och efter egen plan utgå gamla testamentets bibliska historia. Det hufwudsfalliga stycket hwar wid är, att icke blott bibringa ungdomen det wigtigaste och lärarikaste af gamla testamentets innehåll, utan också derjemte att lemna detta i grundtextens genuina anda och form. Det utkommer under tittel: Biblisk Historia för ungdom, i uttryck efter grundtexten, af D. Carlung. Gamla Testamentet. Härunder har öfwen nya testamentets Bibliska Historia, af Koblrausch, blifwit efter grundtexten öfversedd och rättad af Theolog Candidaten Mag. F. D. Söderlund, samt utgifwes under tittel: Den Heliga Skrifts berättelser och läror, af Friedr. Koblrausch efter grundtexten öfversedd och rättad af F. D. Söderlund. Nya Testamentet.

Hwardera arbetet kommer att utgå sin fullständiga del, i första regalformat, det gamla testamentet omkring 20, samt det nya ungefär 6 ark. Priset på hwarje ark blir, i anseende till de dryga förlagskostnaderna, 4 fl. Banco, hwarwid köparen erhåller hwart 6 ex. gratis; men på betypliga beställningar, som ingå inom November månads slut, lemnas 25 procent rabatt.

Zacharias Häggström.

Huvudskrift

Stockholm,
Tryckt hos E. F. Wennerström.

R o m e t t e n.

N:o 87.

Onsdagen den 1 November 1826.

Snrikes Underrättelser.

Den nya Tulltaxan af den 16 Mars 1826*)

(Forts. fr. N:o 43).

Stockholm. De å Jern-Contoirets wagnar anställda försök med smidt och walsadt jern, hwilka börjades under loppet af förl. Maj månad, äro nu med den 25 October tillända bragta. Resultatet af dessa försök lärer wara, att om än en och annan af de smidda jernstängerna till en wiss grad uthärdade slitningsprofwen, så öpnade sig dock de flesta och sprungo af wid användande af obetydliga tyngder, hwaraf synes, att man alldrig kan wara säker hurwid det smidda jernet är fritt från inre öpnningar och blifor, och således fast och starkt, eller om det är slagrigt, och alltså spålligt. Widare, att alla de blott walsade stängerna af Swenskt jern, utan något undantag, woro nästan jemungoda med de både garfwade och walsade stängerna af det Engelska. Det är således påtagligt, att det är endast genom det omsorgsfullare berednings sättet, som det Engelska jernet i wist afseende wunnit företräde framför det Swenska, och man har sålunda utbrönt medlet att återsätta det sednare i sitt fordna anseende. — En noggrann och omständelig redogörelse för alla dessa mångfaldiga försök, lärer af Herr assessor Lagerhielm och directeur Hammarströmd, — hwilka båda wid dem hufwudsakligast lagt hand den — nu utarbetas och skall, såsom det berättas med första blifwa lagd under allmänhetens ögon.

De i N:o 43 uppslätte columnerna 1 till 3 uppgifwa inkomsten under 6 år, så wäl för inkommande och utgående, som för Finska waror; hwaremot columnen 5 framställer utgifterna, hwilka skola härifrån afdragas, då man will erfara statskassans rena behållning. Efter dessa uppgifter utgjorde in-

Inkommande. Utgående. Finska waror. Rundsumma.
7,350,510. 1,456,120. 298,920. 9,105,000.
Wid detta belopp stego utgifterna till 2,893,000.

Med säkerhet kan man antaga, att om staten till bewakning af andra inkommande utländska waror, icke behöfde underhålla en dyr tullstat, skulle de inhemskt Finska, äfwen som alla utgående produkter, förorsaka högst ringa utgifter. Och emedan Sveriges export består egentligen af några hufwudsakliga artiklar, samt till sitt största belopp utgår ur några få hamnar, anse wi det wara

*) Öfbrutteda hinder hafwa blifwit fördröjdt afståndet af denna uppsats.

högt tilltaget, i fall wi beräkna omkostnaderna för dessa bewatningar uppgå till 10 proc. af inkomsterna. Enligt denna förutsättning skulle 10 procentens omkostnader af 1,456,120 samt 298,920, eller i rundt tal 1,755,000 R:dr, utgå

175,500

Häraf är således klart, att inkommande varor medföra oss en kostnad af 2,717,500, wid en inkomst utaf 7,350,000, det är nära 40 procent. Wi wilja afhålla oss från alla commentarier öfwer så dyra inkomster; wid en tid, då det så mycket talas om besparingar; men önska dock att dessa anmärkning ar ej måtte blifwa utan all verkan.

Wi kunna icke underlåta att tillägga ännu en anmärkning, ehuru den öppet erbjuder sig för en hwar, som öfwerwäger saken. Man kan med säkerhet antaga, att den behållna inkomsten af tullen måste, under närvarande system, år från år minskas, och det af ganska enkel anledning. Så länge de höga tullavgifterna fortfara att utgå en uppmuntran, och, så att säga, en art premier för tullförskullare, så länge äro wi äfwen förpligtade att motarbetade dem; men då detta sednare icke kan åstadkommas utan förbandet af våra utgifter, stola dessa naturligtwis medtaga en stor del af den behållna inkomsten.

Ur hwilken synpunkt wi också derföre må betrakta vårt närvarande tullsystem, måste wi alltid komma till det resultat, att wi blott genom låga afgifter, och endast genom dem, kunna betydligt öka intågten af tullarne. En sådan vinst kan icke betwiflas, då man betänker att icke blott den behållning som nu tillfaller smyghandlare, i sådant fall måste ingå i statskassan, utan att densamma då har lägre utgifter än hittills att besrida, emedan de åtgärder man använder emot tullförskullare, behöfde vara af wida mindre omfattning, och derigenom medföra en wida ringare kostnad, än under närvarande omständigheter.

Förskade statsinkomster, som icke betungade någon, och wid hwilka moraliteten äfwen skulle betydligt winna, måste bringa oss ett betydligt steg framåt, emedan den tillika kunde blifwa grunden till ett förbättrade allmänt beskattningssystem, hwilket wi så wäl behöfwa. Dessa allena skulle sätta oss i stånd att antingen minska eller alldeles upphäwa

många beskattningar, hwilka trycka antingen hela samhället, eller en del deraf mera än en annan; äfwen kunde wid sålunda skade statsinkomster, många högt nödwändiga national-inrättningar så mycket rare företagas, då man icke behöfde wara ängsligt bekymrad om dertill nödiga medel.

Theorie och erfarenhet — det wore en öfver, om de erfarenheter andra nationer förwärfwat, icke skulle af oss begagnas, eller för oss förblifwa så godt som förlorade — uppfordra oss att förändra vårt närvarande tullsystem; äfwen tyckas inga andra förändringar kunna återhålla oss, än de som uppkommit hänseende till våra fabriker. Låga tullavgifter, påstår man, skulle i den grad underlätta utländska fabrikers medtäflan, att våra egna nödwändiga måste derwid gå under.

De som gbra detta infäst, gifwa dermed tillkänn, att de utländska fabrikerne kunna lemnas för producter för betydligt billigare priser än våra hemiska.

Med förbigående, tills vidare, af denna saks omständighet, är, strängt taget, genom detta intågning annat sagdt, än det: då wi söka för oss ifrån ett ondt, måste wi nödwändigt ådragas ett annat.

Antaget att en sådan förutsättning hade någon grund, borde dock, innan wi på en sådan grund stände oss för affäffandet eller bibehållandet af vårt närvarande tullsystem, nödwändigt den underlåtning föregå, hwilket af dessa begge onda wore betydligare, antingen det som wi hafwa eller det som uppkommer genom det förnas hafwande.

I fall det nu blefwe klart, att en betydligt vinst skulle uppkomma för hela samhället, genom ett förbättrade system, men de befara de olägenheterna kunde träffa endast enskilda personer, så wore wälet icke swårt.

Men om det tillika rådde sig, att utaf de olägenheter, hwilka man fruktade såsom en följd af det nya tullsystemet, största delen redan är för hand under det gamla, och endast till en ringa del skulle förskas, så borde detta betydligt underlätta åsikter.

Äfwen kunde den händelse inträffa, att en sådan undersökning, om den verkställdes med tillräcklig sakkännedom och behörig opartiskhet, skulle leda till det resultat, att de olägenheter, hwaröfwer redan klagas, samt de, hwilka man befara af det nya

systemet, mindre härflyta af sjelfwa tullsystemet, än af det tillstånd hwari våra fabriker besinna sig.

Wi anse of i föregående N:r hafwa tillräckligen ådagalagt, huru mycket wi äro angelägna om icke allenast våra fabrikers upprätthållande, utan och deras fortfarande förkofran, blott detta icke sker på hela samhällets befostrnad, eller till och med genom uppoffringar hwilka man fordrar af detsamma; men derföre anse wi det för vår pligt, att undersöka saken från alla de sidor den framter för of. Det är lika så litet vår afsigt att wilsa grunda ett nytt tullsystem på våra fabrikers undergång, som det att på hela nationens befostrnad söka upprätthålla några så af detsamma, hwilka dock icke äro tillräckliga för landets allmänna behof. Andamålet med hela vårt sträfswande, det för hwilket wi företagit att offentligen yttra of i ämnet, är blott ett förmedlande försök, huruvida det ei wore möjligt att förena ett förbättrade tullsystem med upprätthållandet af våra fabriker.

Åf sådant skäl måste wi nu återkomma till flera punkter, den wi förut kunnat endast antyda.

I händelse det rå-ämne, hwilket den inländska fabrikanten förarbetar till enahanda vara som den inländska, icke kostar honom mera än denne sednare, så måste han kunna lemna sitt fabrikat till lika godhet o. h samma pris som utländningen. — Till samma pris, säga wi, ehuru det efter vår öfwertygelse skulle vara alldeles ingen obillig fordran, om man af den förre åskade, att han borde lemna en lika god och likwäl billigare vara än utländningen, och det emedan alla öfseiga omständigheter, som kunna verka på priset af en fabriks product, hos of äro mera gynnsamma, än de kunna vara det i något annat land. Då wi redan uppräknat dessa omständigheter i N:o 39 af denna tidning (för den 17 Maj d. å.), åtnöja wi of att derpå hänwisa våra läsare.

Till att förebygga allt missförstånd, wilsa wi ännu uttryckligen anmärka, att så ofta wi omtala rå-ämnen eller materialier för fabrikerne, förstå wi dermed alltid sådana, som inhemtas från utländska orter, och skola beståmdt tillkännagifwa, när det är fråga om de inhemsta.

I fall våra fabrikanter yrka, att de icke kunna hafwa bestånd utan ett fullkomligt införsele förbud af fremmande fabriker, eller — hwilket blir detsamma — utan höga tullafgifter på dem, så måste

de också nödroändigt kunna uppgifwa de orsaker, hwarföre de hafwa behof af ett sådant förbud eller en sådan uppstebring af de fremmande producterna. Men de måste tillika vara billiga, och icke fordra att man utan undersökning skall tro dem på deras ord, utan att af sakkunnige med all opartiskhet blifwa granskade och pröfwade.

Och här tro wi of på förhand kunna påstå, det en sådan undersökning icke skall utfalla till fördel för de af dem yrkade förbuds eller andra lika verkande författningar. Då äfwen wi icke kunna påstå att blifwa trodde på vårt blotta ord, wilsa wi uppställa våra skäl för detta yttrande.

(Forts. e. a. g.)

Reflexioner,

i anledning af Lofsings Håradshättis Utslag af den 28 Julii 1826, angående kyrkoherden i Dagsberg, s. d. Kongl. Hof-Predikanten C. M. Hederström.

Rometen har alldrig befattat sig med enskilda rätttegångar, och ännar, egentligen att tala, icke nu heller göra det. Hwad wore också derom att säga? Är den anklagade, så som utslaget rubrik antyder, i laga ordning förwunnen, att, till befrämjande af egen enskild nytta, hafwa falskeligen fört sökningsstämno protocol, så lider han hwad hans gerningar värde äro; och då han tillika såsom prest, såsom förkunnare af Christi heliga lära, borde wisa den rätt frugtbärande hos sig sjelf medelst en ren och ostraffelig wandel, är det wäl att han, då han i denna grad groft och fräckt brutit sedligheters allmänaste bud, så snart som möjligt blifwit skild från ett embete, i hwilket han gjorde förargelse och skada. Allt detta är intet annat än hwad som borde ske, och kan på intet wis föranleda till några anmärkningar.

Men hwad egentligen fästas vår uppmärksamhet och hwilket företer sig för of såsom ett högst bedröfligt phaenomen, är att en prest mdiligen kan komma i det förhållande till sin församling, att han, för att från sitt boställes gårdsplan få en mullhögs bortförd, samt några last grus bitstapade till dess planering icke har något annat medel att tillgripa,

än att förfästa det af honom å embetes vägnar förda sockenstämmo protocol, och icke kunna förfästa och afgöra den saken med sina sockenboar annorlunda än wid werldslig domstol, och under en tredrig, å husse sidor wanårande rättegång.

Naturen af det xrestierliga kallet är sådan, då det har till hufvudsakligt ändamål att väcka och befordra fromhet och dygd, att dess verkningar och inflytande afbrötas och gbras fullkomligen ombjliga, om fullt icke troende, lifwande aktning och warm tillgifvenhet saknas hos åhöraren. Den arbetande klassen af menniskor, hvars hela lif är upptaget af tunga, nästan blott yttre, kroppsliga mödor, har ingen tid öfrigt för en mera utöfning inre bildning, ingen tid öfrigt att inhenta de filosofiska grunder, på hvilka begrepp om rätt, godt och ädelt stöddas sig; hela deras humanitet måste således ensamt kunna urdanas af religionen, hvilken för dem är på en gång metaphysik, sedolära och historia, och denna religion, såsom sjelf uppenbarad, mottages och omfattas af öfvertygelsen endast och allenast på dens auktoritet, som förkunnar densanna. Om nu denne förkunnare icke blir trodd (och man tror icke den man ej högaftar och älskar), så är hela den arbetande klassens bildning i sin källa hånad, och de wälgörande verkningarne af den i sig sjelf djupast, sannast och allmännast humaniserande lära, eller af christendomen rent af omöjlig gjorda för den klass af menniskor, hvilka för denna brist icke kunna erhålla någon ersättning i en wetenskaplig bildning. Dyligt handelser, som den nu ifrågawarande, hvilka så tydliga röja ett ständigt förhållande mellan lärare och lärjungar, måste alltså förekomma den uppmärksamma betraktaren såsom högst bedröfliga företeelser, så mycket mera, som flerfaldiga exempel wisa att de dagligen tilltaga i antalet.

Öfverligen ligger till en del skulden för detta förhållande hos presterne sjelfwa. Adagalägga de genom sitt uppförande, sin snikna egenmytta och sin ofiedlighet, att den förädlade lära de förkunna icke förädlat dem sjelfwe, och således att de i sjelfwa werket icke gjort sig innerligt bekante med den, och icke tro den, så kan den icke heller hafwa något inflytande på dem som ur deras munn skola inhenta densanna. Den menniska skall vara i hög grad förderwad, hvilken icke intages af wälwilla och tillit, då hon ser en annan med warma blickar sig för hennes sedliga och andeliga bästa, då hon hör

de bud som dertill sista, förkunnas med en hvilken gär från hjertats innersta, och då hon ser till dagligen förnimmer huru denna andra, som oförtrytsam, försakande estergift i alla små ting ser om egna fördelar, derjemte bemödar sig åfwen för hennes kroppsliga wäl och förkofran, fastän han medela fastheten af en rent utbildad character, öfvergifligen står emot alla öfwerträdelsor af religionen och lagarnes bud till utbildning af allmänlig åfsefånsla. Deremot kan ingen bibehålla någon gränslin af aktning för den, hvilken wäl borde för himmelens skull helt och hållet försaka sig rben; men i stället ser allt hwad tillhör hans egentliga fall, såsom en obehagligt besvär, det han så fort och så wärdelst som möjligt slarfwar ifrån sig, men deremot begagnar hwarje tillfälle att tillstansa sig timlig wärdelst för att bereda sig en sådan, medelst procentbedrägeri och andra lika ofiedliga och ologliga åtgärder, samt derunder owärdigt och trotsande bemödar dem som blifwit anförtrodde åt hans omwårdnad, och för hwilkas wälgång han dock wisar ingen omsorg.

Men ännu en anledning till fördröjande och förhållande som wara blir mellan religions lärare och hans åhörare kan också gifwas, och påstås någon gång vara gifwen, om den förre, i stället för att från predikstolen förkunna den lika djupt och innerligt, förhållande och känsla genomträngande christendom, hvars ord uttalas i budet: söker först Guds rike, så faller dan allt annat eder till! underriser om allehanda hwardagliga hushållsgrep och uppsumma förbättringar af jordbruket, boskapsafdelning och brändning, samt i stället att åberopa sig bibeln, och sina utsagors bestyrkelse, hänwisar till Lafwars Färghistoria eller dyligt, och i stället för exempel af religions lärarnes förädlade kraft, frammanför färgade garnhårfwor och ulltappar. Ett sådant hänwisande till besinnning endast af egen wärdelst, i ste födda ett sinnelag hos åhörarne, det lärarne en gång sjelf får uppbära, och hwardfwer man ledes icke borde beklaga honom, om detta icke äfwen inverkad förderfweligt på det allmänna och under flere generationer. (Slut e. a. 9.)

Stockholm,
Tryckt hos C. F. Wennström.

(Forts. fr. N:o 86).

Händelse en ny tulltaxa följer den grundsatsen, att ett rå-ämne som införes från utrikes ort och förarbetas i landet, icke får för högt beskattas, och har den härwid tillika fastsat afseende på materialets kvalitet, samt, enligt hvad vi i det föregående pratat, fastställt en behörig skillnad wid afgifterna, så kan detta rå-ämne icke kosta våra fabrikanter mera än utländningen; men wäl kunde det fall stundom inträffa, att detsamma blir dyrare för utländningen, emedan han ofta måste betala en betydlig landfrakt, transito-tull och andra afgifter.

Således kan skillnaden i priset icke härleda sig från rå-ämnets dyrhet för våra fabrikanter. Lika litet kan den hafwa sin grund i högre arbetslöner, eller tryckande afgifter till staten, dem våra fabrikanter wore nödsakade att bära; ty både arbetslöner och alla statsoner äro hos oss öfverhufwud billigare och mindrer än någonstädes.

Men törhända hör orsaken härtill sökas i den högre grad af skicklighet att bearbeta rå-ämnet, samt den större konstfärdighet utländska fabrikanter förwärfwat sig framför våra inhemska. I fall så är, kan wäl ingen förståndig menniska kunna fordra, att en hel nation skulle betala sina behof omätligt dyrare, och påtaga sig ett slags beskattning, blott derföre att våra fabrikanter och deras arbetare, under den långa följd af år prohibitiv-systemet varit herrskande hos oss, icke hafwa sökt förskaffa sig den skicklighet, hwarigenom de skulle vara i stånd att lemna sitt fabrikat till lika godhet och samma pris, som den utländska producenten. Allt hwad man i sådan händelse kunde åska af nationen, torde till det högsta inskränka sig dertill, att bestämna för fabrikanterna en wiss tidsrymd, inom hwilken de ägde att förwärfwa all denna konstfärdighet; men i fall werkan deraf icke tydligen wisade sig wid den utsatte tidens förlopp, borde de afwisas med alla sina anspråk, och folket uti ingen händelse på sin beskostnad underhålla en öwertsam tanklöshet.

Samma gemme galler öfwen emot den inwändningen, att de utländska fabrikanterna genom be-

gagnandet af maskinerier äro i stånd att lemna billigare producter. Den införsel afgift wär nuwarande tulltaxa fastställt för maskinerier, härflyter troligen af den omständigheten, att sådana hittills högst sällan blifwit införskrifna, och wi betwifla icke att dessa, uti motsatt fall, med högsta beredwilighet skulle blifwa upphäfde. Men will wär fabrikant icke betjena sig af maskinerier; will han, så han begagnar dem, icke tillika wara uppmärksam på alla utländningens framsteg i deras förbättrande; will han öfwerhufwud icke anstränga sig att söka och pröfwa hwarje uppfinning, och hwarje ny förbättring häri, samt begagna det som bewisar sig wara godt och tjenligt: då hör han wäl anklaga sig sjelf och icke nationen, i fall denna tröttnar att underkastas sig hans beskattande, på det att han all framgent måtte kunna fortsetta i sin maklighet och framhärda i sin gamla slentrian.

Sådana äro de grunder som öfvertygat oss, att en sakkunnig och opartist pröfning af de orsaker, hwarföre de inhemska fabrikanterna utaf lika godhet med de utländska äro dyrare än dessa, icke kan medbringa ett gynnande resultat för våra fabrikanter. Likwäl hafwa wi här sökt att pröfva endast sådana af deras påståenden, hwilka grunda sig på deras fabrikanter inre tillstånd och beskaffenhet; wi wisja öfwen granska dem, som ligga utom denna krets.

Brist på tillräcklig affättning, är en af våra fabrikanter hufwudsakliga klagopunkter, hwilken tillika tjenar dem till undskyllan, så ofta fråga uppstår hwarföre de icke söka gifwa sina fabriker en utwidgad werksamhet. Wi hafwa funnit, af Berwillnings-Utskottets protocollet wid 1822 års riksdag, att de till och med klagat öfwer de många familjer på landet, hwilka äro nödwungne att sielfwa förfärdiga sina nödwändighets waror af kläder och dylikt, emedan dessa ännu ytterligare minska fabrikanternas affättning! Men man inser ganska lätt, i hwilken motsägelse med sig sjelf de härwid förfalla. I händelse behöfwet af deras producter werkligen är så ringa som de föregifwa, så kan tillåten införsel af fremmande waror icke tillfoga dem någon särdeles förlust; men om detsamma är så betydligt, att de utländska fabrikanterna, trots alla de hinder man uppsätt för deras införande, likwäl sinna en större affättning, så kan omöjligen det ringa

behöfwet wara en tillräcklig orsak till den mindre af-
sättningen af inhemska fabriker, utan denna sista
måste hafwa sin grund i deras beskaffenhet, i deras
utom alle förhållande högre priser, samt i många
andra deras egenheter. Ur det af oss ofta omnämnde
Bewillnings Utskottets protokoller, dem wi haf-
wa att tacka för så många wigtiga uppgifter, är
äfwen det kända som wi i det följande erna begä-
na. Det sätter oss i stånd, att med ovedersägliga
uppgifter bestyrka, att åtgången på fabriks waror
icke allenast icke är ringa hos oss, (samt följaktligen att
våra fabrikanter klagen i denna del är fullkomli-
gen ogrundad), utan och att våra fabriker på långt
när ej äro i stånd att kunna fylla landets behof af
deras productioner.

För att kunna ådagalägga detta i afseende på våra
betydligaste fabriker, neml. klädes- siden- och halfsi-
den fabriker, wilsa wi ur de i Bihanget till Be-
willnings Utskottets Betänkande befintliga tabeller-
na E, F, G, sammandraga hwad som rörer nämnde
fabriker, och sålunda lätta våra läsares öfversigt
af ämnet.

A. Klädesfabriker.

År	1819.	1820.	1821.
Antal Fabriker —	117.	120.	120.
Antal stolar —	392.	366.	366.
Antal arbetare —	1,841	1,301.	1,585.
Tillverkning:			
Fint kläde — aln.	124,330.	137,438.	138,177.
Medelfint kläde —	109,644.	107,569.	105,519.
Groft kläde —	78,806.	114,248.	86,616.
Halftkläde —	1,500.	1,937.	691.
Woi —	5,794.	10,064.	22,469.
Fris —	1,497.	1,954.	1,146.
Wadmål —	—	600.	400.
Kasimir —	373.	738.	173.
Filt —	178.	766.	158.

Då alla de öfriga tillverknings slag, med
undantag af egentliga kläden, utgåra en för mycket
liten quantitet för att komma uti beräkning, wilsa
wi taga ett medeltal för dessa 3 år, utaf de tre ser-
skilda klädes arterna.

Fint kläde —	133,315	} Summa 334,115. alnar.
Medelfint —	107,577	
Groft kläde —	93,223	

B. Siden- och Halfsiden-fabriker:

År	1819.	1820.	1821.	
Antal fabriker —	—	—	—	
Antal stolar —	45.	43.	43.	
Antal arbetare —	339.	285.	464.	
	533.	578.	634.	
Tillverkning:				
Taft — aln.	32,851.	29,432.	33,956.	
Satin —	29,122.	29,908.	43,476.	
Madras —	14,212.	18,459.	14,298.	
Halfsiden —	1,426.	2,934.	2,203.	
Corde —	445.	383.	88.	
Moir —	185.	372.	447.	
Repé —	472.	481.	10.	
Levantin —	8,796.	8,388.	10,082.	
Sarce de Soie —	359.	665.	884.	
Virgentin —	1,396.	720.	575.	
Gros de Berlin —	—	272.	1,143.	
Tull —	563.	—	—	
	5 a aln.	89,827.	92,014.	107,162.
Sidendukar, — st.	93,323.	109,611.	106,565.	

I fall wi äfwen här taga det årliga medelta-
let af hufwud-artiklarne för dessa tre år, blir till-
verkningen för året:

Taft —	32,080 alnar
Satin —	34,170 —
Madras —	15,656 —
Sidendukar —	103,166 stycken.

Wid den tiden då Bewillnings Utskottet upp-
gjorde dessa tabeller, stod den så kallade öfverskotts
afgiften i sin fulla kraft hos oss, hwilken pålade dem
en wiss beskattning, som brukade sidentyger och si-
dendukar. Antalet af sådana personer enligt de år-
liga listorne (ehuru dessa sidsidämnde ingalunda
swara emot werkligheten), bestod af:

År	1819.	1820.	1821.
Personer som nyttja sidenklädningar —	52,166.	47,153.	43,927.
Medeltal —	—	47,750.	—

Personer som nyttja mindre sidenpersedlar —	559,866.	561,698.	566,352.
Medeltal —	—	562,639.	—

Swad nu först våra klädes fabriker beträffar, skall wäl ingen wilja påstå, att 330,000 alnar årlig tillverkning skulle vara tillräcklig för en folkmängd af mer än 2,600,000 menniskor, i ett land der kläde begagnas ganska mycket äfwen af fruntimmer. Man må råtna huru man will, så kan dock ingen bestrida riktigheten af den satsen, att om fremmande kläden ej blifwa införda, skulle hälften af landets egen årliga production häraf, ensamt förslä knapt för hufvudstaden.

Ännu mera påtagligt blir detta i afseende på sidenfabrikerna. Taft och satin äro artiklar, dem våra fruntimmer oundgängeligen behöfwa; bland siden-waror förstå wi äfwen silkes-dukar. Utaf ofwanstående uppgifter befinnes att för 47,750 fruntimmer tillverkas årligen 32,080 aln. taft och 34,170 aln. satin, hwilket gör för en hwar 2:3:del aln taft, och nära 3:4:del aln satin, samt för 562,639 som nyttja sidendukar, förfärdigas endast 103,166 sådana, eller att endast två siden halsdukar kunna årligen försäljas bland 11 personer som begagna dem. Och det behöfs i sanning inga widlöftigare framställningar, då wi påstå att våra fabriker på långt när ej äro tillräckliga att fylla landets behof af deras producter, samt att deras klaga öfwer bristande affättning, föhäteligen saknar all grund och anledning. (Slut c. a. g.)

Jens Immanuel Baggesen.

Då denne nyligen aflidne Danste skald, isynnerhet under ett wist tidsrum och i följd af Kellgrens auktoritet, på vårt lands witterhet haft ett icke obetydligt inflytande, torde några underrättelser om honom icke sakna allt intresse.

Baggesen war född i Corsber år 1764; studerade wid Köpenhamns universitet, och wann tidigt en ganska stor litterair ryktbarhet, genom sina redan såsom student utgifna Komiske Fortaellinger. Då han vidare stadgade och utbreddel densamma genom åtskilliga, tid efter annan bekantgjorda poetiska arbeten, blef han, efter fulländandet af en resa genom Tyskland, Schweiz och Frankrike, anställd såsom deltagare i administrationen af Danska national-theatern. Men ostadigt till lynnet och inta-

gen af en gränslös beundran för Napoleon, öfwer-gaf han, sedan denne utträdte såsom förste consul, sitt fädernesland och flyttade till Frankrike, hells han äfwen gift sig med en Fransyska. Men som Napoleon ansåg Baggesens öfwerfända wördnadsbetygeller såsom symptom af galensskap, och derföre lät utföra honom från en offentlig audienc, retade detta skaldens häftiga sinne, så att han derefter blef consulns och sedermera kejsarens biträffe förtalan. Då han slutligen, i följd deraf, icke ansåg sig säker i Frankrike, föruttrade han den lilla egendom han der ägde, begaf sig åter till sin födelsebygd, och blef nu anställd som professor wid universitetet i Kiel. Der trufdes han dock icke länge, äfwen af fruktan för Napoleon, sedan denne blifwit allrådan de öfwer hela Tyskland, och han gick alltså öfwer till Köpenhamn, der han af sin konung benådades med titel af Justitiae-råd. — Emellertid war så hållandet inom Danska litteraturen betydligt förändradt. Dehlenschlaeger, Staffeld och Grundvig hade der utträdte, och gifwit Danska poesien en wida högre anda och rifare ton; det yngre slättet förenade sig om att beundra dem, och äfwen flere af Baggesens gamle anhängare hade gått öfwer, och lifsom denne ej mera wore till, öfwerhopade de dese yngre författare med samma berömmande floskler, som han fordom emottagit. Att återwinda dem, försökte han först dermed, att offentlig tillkännagifwa sin poetiska omwändelse; men då detta icke lyckades, angrep han med största häftighet sina affällige wänner, och wände derefter sin bittra och snåaktiga kritik mot Dehlenschlaeger, såsom den, hwilken alldeles förwillat Danska läsarewerden. Detta ädrog Baggesen, af flere yngre Danste smällen, de häftigaste dels satiriska, dels kritiska anfall, hwilka till och med gingo så långt, att man inför domstol öfwerbewisade honom ett begånget literairt plagium. Då detta diurt förbittrade hans dagar, återflyttade han ändtligen tillbaka till Frankrike, isynnerhet som han ej mera hade något att befara af Napoleon efter bennes fall, hwarefter han war alldeles afliden för Danska witterheten, långt innan den naturliga ödden bortryckte honom från jorden. (Slut c. a. g.)

Stockholm,
Tryckt hos E. F. Wennerström.

R o m e t e n.

N:o 89.

Onsdagen den 8 November 1826.

Jurikes Nyheter.

Stockholm. Vi hafwa i dag att meddela publiken en nyhet, som wäl blifwit läst i en Tidning för gårdagen (Gransfaren), men som är så anmärkningswärd, att den wäl förtjenar att läsas två gånger. Den lyder som följer: Kongl. Theatern, som fortfar att gifwa ganska goda och fina skådespel, har sållan eller aldrig haft fullt hus, under det Herr Balabrega fortfar att för sina taffspelerier och skuggspel hederligt beskatta publiken. — Skola wi, med Gransfaren beklaga publiken, som genom Hr Balabregas taffspelerier, råkat i den obegripliga förwillelsen, att en och annan afton undandraga Theater-Cassan deras penningar, för att få se något nytt; — eller skola wi kanske håldre begråta det öde, som ödmät Kongl. Theaterns piecer att åldras, efter några tiotal af år och årliga representationer. Vi göra ingendera, ty wi weta wäl, att med klagan intet uträttas; wär affigt är att åstadkomma något nyttigt, och wi föreslå derföre, såsom correctiv, anstingen att, till förmån för Kongl. Theatern, man må inslicka i Litanian: för taffspelare och skuggspelare beware ic. — eller också att Redactören af Gransfaren må utnåmnas till Dictator för Hufwudstadsens innewånarens njben.

Från Merike och Wermland lära i dessa dagar omkring 60 personer hafwa hifkommit, för att taga wärfning wid de här sbrlagde garnisons regementen.

Wid Mariä skola är författning tagen om inrättandet af en gymnastik, till att af skolungdomen begagnas, och torde förberedelser till inredandet af en sådan redan wara begynte, eller också snart påbörjas.

Reflexioner,

i anledning af Löfings Hårads-Rätts Utslag af den 28 Julii 1826, angående Kyrkoherden i Dagsberg, s. d. Kongl. Hof-Predikanten C. M. Hederström.
(Slut fr. N:o 87).

Då det alldrig är ensamt den enas skuld att twenne tråkta, ligger åfwen i åhbrarnes tänkesätt och åtgärder emot sin prest, ett frö till mistroende dem emellan, som denne underfundom, med det redligaste bemiddande och den strängaste noggrannhet emot sig sjelf, ej kan öfwerwinna. Flere exempel wisa, att åhbrarne icke nu mera anse sin prest såsom en wärdad wän, den de i sina dyrbaraste angelägenheter hafwa att tillita, utan såsom en beswärlig delare af hwad de sjelfwe helst wille förtära och som en obuden instrånkare af deras njutningar, under det han förkunnar en hög saker, dem de hwarken wita eller tro på. Således, under förutsättning af oafbrutna beräkningar hos honom till deras skada, tro de sig ständigt mot honom ödra wara på sin wakt och mis-

troget följa alla hans steg och afwäga hwarje ord han talar.

Öfwiswelaktigt är detta förhållande, hwilket undergräfrar all mdsilighet till den arbetande klåsens sedliga bildning en följd, icke blott af wisa äggelser utaf så kallade herre och embetsmän, de der sielfwa utan all egentlig odling, men med en slags yttre slipning, hafwa inflytande på hopen, af hwilken de wilja tillwinna sig medel för sin bergning, den de äro afwande att bereda sig genom eget handarbete; utan äfwen till en stor del af den slags halfkunskap, som man i sednare tider förstått att bibringa bönderna, medelst en underwising, hwilken icke mera direct utgår från presten, och derföre ej, liksom fordom, betraktas såsom en from och glädjande religions pligt. Då färdigheten att läsa är ett nödwändigt beting för att inhenta elementerna af religions-kunskapen, utan hwilken, af presten pröfwad, ingen kan innerligen förena sig med kyrkan, och således ej heller sielfständigt verka i staten, måste det vara en af föräldrarnes ämaste angelägenheter att tillse, icke blott att deras barn må få underwising i läsning, utan äfwen att de emnt deruti må göra säkra framsteg; hwilken omsorg åter alldeles upphör, så snart de råfna på, att barnen stå under handledningen af en ordentligen tillsatt och betald lärare, som skall bibringa så mycket annat än catechesen. Hittills har Sweriges allmog, lemnad endast åt den prestierliga uppgiften öfwer deras underwising, warit ansedd icke blott för den sedligaste och slitigaste, utan äfwen som den kunnigaste och mest upplysta i Europa; men ipekas det den icke just så wäl beräkande wälmeningen, att genom lärare tillsatte på alla orter, bortlancastrera ur bondbarnens hufwud deras oförderliga wade funda wett, för att i stället inpeta der några ytliga underrättelser ur fäderneslandets historia, statistik, o. s. w. dem de förglöma, ett halft år efter, sedan de slutat sin lärocurs så får man se om icke Swenska allmogent snart sättas i samma belägenhet med den så förunderliga råa och lata allmogent, i det af folkskolor öfwerhöljda, norra Tyssland och Danmark. Emellertid skall detta tilltroende att hafwa lärt något, hwaraf de weta intet, säkerligen göra bönderne ännu mera yockande och obändiga emot deras själaförjare som war dem fordom allt, så länge han ensam underwiste dem *).

* För att undwika alla mislydningar wilja wt erinra, att det icke är en ölad upplysning hos wår ägmoge, hwaret

Men äfwen andra omständigheter befordra denna spänning och detta förhållande af intrig mellan pastor och församling. Allt gick sin lemnas gång, så länge ähbraren icke trodde sig komma att betala presten på annat sätt än det honom wälbekanta, som kyrkolagen påbjuder. Men slutningom bragtes det å bane, att medelst uppgjorda contracter instränka och modificera denna skyldighet, och nu gick det steg för steg derhån, att göra ingäendet på godtyckligt uppgjorda contracter till wilkor för prestens wäljande, så att hans kommande ähbrare kalla honom icke i följd af den förmåga de hos honom wärfte, att från predikstolen röra deras hjertan och upplysa deras förstånd, utan efter den förbindelse, lemnad wid ansöknigen till en lägenhet, att årnöja sig med den lågst nedfatta tionde. I medwärandet om det orätta och tvingande i denna handling, ligger naturligtwis frödet till mistroende mot den förnämde presten, och herden och hjorden äro således uppenbara fiender från det ögonblick de träda i förhållanden med hwarandra. På detta sätt har sticket inom de så kallade consistoriella gällan blifwit, på sednare tider, nästan ännu sämre än i de af annan natur, till hwilka lärare tillsättas, dem ähbrarne alldeles icke känna, ofta kallade från helt andra orter, och således i den djupaste ofunnighet om bruket och sedwanorna bland det folk han skall leda. Och likwäl gifwer ingenting mera förtroende, än deltagande i det som påminner om hembygd och förfäder.

Stutligen, för att återkomma till det utslag hwilket föranledt dessa ämnerkningar, måste man verkligen förundra sig öfwer affigten med den beställesamhet, som befordrat detsamma till trycket, så fram detta icke stett antingen af skadeglad ilska, eller ett sig fröjdande stryt öfwer att hafwa uppnått det mål man åsyftat, eller att hafwa bragt till ånda den cabal man anlagt och beredt. Ty saken i sig sielf är af så föga betydighet och inslytelse på det allmänna, att den från detta håll icke bör vara af synnerligt intresse. Icke heller är detta utslag med den snillrikhet och stylistiska omsorg författadt, att det kan vara bekantgjordt för att gälla såsom ett mönster af juridisk diction. Och icke är det troligt, att detta utslag erhållit publicitet för att

mot wt uttra oss, men mot blott denna halfkunskap, hwilken, sämre än hel ofunnighet, beröfwar folket dess tilltill sina lärare, utan att lemnas det någon ersättning genom ett skatt och utwärdadt wärande.

gifwa allmänlighet åt den förvärfsvade heders be-
visningen af en offentlig afbdn; ty en sådan af en
person som blifwit afbdnd med äran, kan icke med-
föra mycken heder, om icke händelsewis åt den, för
hvilken hvarje, om också alldrig så liten
omständighet är af wigt, till att reparera
hans egen ära.

Recension.

Grunddragen af Philosophiens Historia,
från de äldsta till närvarande tider,
af L. Hammarföbld. — Tredje Afdelning-
gen; Första Bandet. — Stockholm, tryckte
hos E. M. Carlsson, 1826; 441 sid. 8:o.

Uti en "Erinran" hwilken föregår arbetet, yttrar
författaren, att "den rikedom på ämnen för historisk
framställning, som den nyare tidens filosofi er-
bjuder, gör teckningen af den ensamt lika widlöftig,
som af gamla och medeltidens filosofi tillsammans.
För att nu icke gifwa delarne en alltför opropor-
tionerad widd, då de jemnföras med hwarandra, har
förläggaren önskat, att denna Tredje Afdelning må-
te styckas i twenne band. Wisserligen hade, i anse-
ende till ämnet, den rättaste afdelnings puncten wa-
rit wid framtråbandet af Kant's kriticisim, då med
den, egentligen att tala, den revolution inom tan-
kens werld grundlades, som ger oss rätt att nämna
en den nyaste tidens filosofi. Men då, med is-
agttagande häraf, närvarande volum skulle blifwit
för stor, har man, med afseende på köparens beqwäm-
lighet, måst söka en annan epoch." I följd häraf
har förf. "trott sig tjenligen kunna afsluta detta för-
ra Band med Lockes och Leibniz' samtidiga." Ban-
det är indelat i Sju kapitel, hwilka afhandlar: —
1) Theosopherne; — 2) Sjelfständiga försök till Re-
formationer af filosofien; — 3) Des Cartes:
hans anhängare och motståndare; 4) Från Cartesia-
nismen direct utgående nya System-skiptare; — 5)
Locke och hans närmaste anhängare; — 6) Leibniz;
7) Några med Locke och Leibniz samtidiga sjelfstän-
diga. — Då denna del till innehållets fullständighet
och framställnings sättet fullkomligt liknar de före-
gående, redan utaf den läsande allmänheten kände
afdelningarne, anse wi ett onödigt öfver densamma
icke af nöden.

Jens Immanuel Baggesen.

(Slut fr. No 88.)

Endast den obilligaste partisthet skulle kunna ne-
ka Baggesen betydliga naturanlag och talent för
skaldekonsten, ehuru man wäl måste fräntänna ho-
nom poetiskt snille i detta ords högsta bemärkelse.
Derföre saknade han också all konstnär's sjelfständig-
het, och fremmande mönster hafwa alltid starkt inwertat
på honom och bestämt skaplynnets af hans productivitet.
Först hans landsman Wessel, derefter Wieland,
sebermera Boss, hwars aesthetiska grundsatser, han
antog och sökte dels positivt, dels negativt-satiriskt
göra gällande, genom flere så wäl Danska, som is-
synnerhet åtskilliga på Tyska författade poemer. I
sednare tider wille han wäl också tillägna sig Goe-
thes högre skaldestil, men den war för stor och djup
att binnas af Baggesens, utom des genom få-
fånglighet och sjelfbeundran förwirrade, ytliga phan-
tastie och grunda känsla.

Också har han icke lyckats att utföra några
förra, episka och dramatiska verk, och hans idylliska
epopeer, så på Danska som Tyska, erbjuda wist ic-
ke några blifwande minnesmärken af hans skalde-
förmåga, hwilken lyckligast uppenbarar sig i de lå-
gre lyriska och elegiska tonarterna. Likwäl lider den
äfwen här af brist på concinnitet och kraft, då
Baggesen mera war mästare af poesien's yttre sken
än inre wäsende. Det är ock framför allt i tech-
niskt afseende och med hänsigt till språkets renhet,
som Baggesen wälgörande inwertat på sitt lands
witterhet. Isynnerhet har han bildat de yppersta
hexametrar den ännu har att uppvisa.

Såsom profatör, utom i åtskilliga critiker och
stridskrifter, har han egentligen framträdt i sin La-
byrinth, eller berättelsen om sina resor i frem-
mande länder, af hwilken han dock alldrig meddelat
mera än första delen. — Äfwen här försor han ic-
ke sjelfständigt, utan eftersträfwade att tillägna sig
Sternes manér, i hans Sentimental Journey.
Åtskilliga partier af den förutnämnde resebeskrif-
ningen äro också wäl lyckade; men de flesta äro wi-
drigt tillgjorda, och det hela lider under meningslösh-
ed och tomhet på innehåll.

Amidson